

Motion till riksdagen 2009/10:U223

av **Thomas Strand m.fl. (s)**

FN:s program Global Compact och arbete för att motverka penningtvätt

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att Sveriges regering i EU agerar för att förhindra penningtvätt i Europa och arbetar för att företag i EU följer ”Global Compact”.

Motivering

Vi måste intensifiera arbetet för att förhindra penningtvätt i Europa och för att få europeiska företag att följa FN:s ramverk för näringslivet rörande mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöfrågor och antikorruption.

För att belysa problematiken kan man hämta exempel från många länder, men vi väljer Demokratiska republiken Kongo som ett konkret exempel. På grund av landets rika naturtillgångar, vattenkraft och rika kulturarv är landet en nyckel till välstånd i Afrika söder om Sahara. Samtidigt har Demokratiska republiken Kongo alltsedan självständigheten under 1960-talet präglats av instabilitet. Från mitten av 1960-talet leddes landet av diktatorn Mobutu. I samband med massakrerna i Rwanda kom en stor flyktingström av rwandier till den Demokratiska republiken Kongo. År 1996 bröt ett grymt inbördeskrig ut i landet. Man beräknar att drygt 4 miljoner människor dött under kriget från 1996–2003.

Folkmordet i Rwanda 1994 skapade en massiv flyktingvåg på runt 1 miljon människor som välldes in i Demokratiska republiken Kongo och fortfarande bor hundratusentals flyktingar från Rwanda i skogarna i Nordkivu. I detta område finns Laurent Nkunda, en rwandisk krigsherre från kriget 1996–2003 och som fortfarande har sin trupp i Nord- och Sydkivu. I detta område finns också rester av den milis som var ansvarig för folkmorden i Rwanda. Denna situation leder naturligtvis till stora spänningar.

Fel! Okänt namn på

Situationen för hela Afrika söder om Sahara skulle påverkas positivt om Demokratiska republiken Kongo hade kapacitet att själv förädla sina råvaror (metaller, gas, olja och skog) samt kunde etablera ett fungerande bankväsende, bygga bra vägar och utveckla de utbildningar som krävs. På ett seminarium om Demokratiska republiken Kongo som arrangerades i Stockholm, i februari 2008, sa ABB att Kongofloden rätt utnyttjad skulle ge elektricitet åt hela södra Afrika. En nyckel till välstånd i Afrika ligger i Demokratiska republiken Kongo.

Den interna korruptionen i landet är en stor del av problemet och via denna försvinner stora belopp ut ur landet. Pengar från denna korruption är bara en av tre former av så kallade "dirty money", säger Nicholas Shaxson, journalist vid Financial Times, och räknar upp: 1) kriminella pengar från handel med knark, kvinno- och slavhandel och terrorism, 2) korrupta pengar och 3) kommersiella pengar som hålls undan skatt via skatteparadis. Shaxson menar i korthet att Afrikas "dirty money" tvättas till "clean money" i skatteparadis i väst.

Skatteparadis är därmed en mekanism som gör korruptionen i Afrika möjlig. Det krävs en skärpt lagstiftning som innebär ökad kontroll och tydligare transparens. FN har tagit fram tio principer för vad företag skall följa när det gäller mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljöfrågor och antikorrup­tion, Global Compact – UN framework for businesses on human rights, labour, the environment and anti-corruption.

Detta ramverk är frivilligt och det berör mänskliga rättigheter, arbetstagar­es rättigheter, miljö och antikorrup­tion. Sverige kan göra mer för att effektivisera arbetet mot korruption. En viktig lärdom från länder som har låg korruption är att deras offentliga sektor och deras skattesystem är starkt. En fungerande offentlighetsprincip gör att man skapar en kultur av öppenhet, vilken i sig försvårar för dem som vill korrump­era och de som är villiga att låta sig korrump­eras. Dessa komponenter bör införas i svenskt bistånd, och regering­en kan mer effektivt efterlysa att även svenska företag tar ett ansvar för att identifiera korruptionens mekanismer.

Stockholm den 30 september 2009

Thomas Strand (s)

Christer Engelhardt (s)

Margareta Persson (s)

Göte Wahlström (s)